

Zápis

z obhajoby disertační práce pana PhDr. Petra Kitzlera

konané dne 14. 6. 2013

téma práce: „*Athletae Christi*. Raně křesťanská hagiografie mezi nápodobou a adaptací“

přítomní: doc. PhDr. Eva Kuťáková, CSc. (předsedkyně)
doc. PhDr. Dagmar Muchnová, CSc.
Mgr. Jiří Šubrt, Ph.D. (oponent)
Prof. PhDr. Petr Pokorný, DrSc. (oponent)
Mgr. Martin Bažil, Ph.D. (školitel)

Předsedkyně komise paní doc. Eva Kuťáková zahájila obhajobu a představila přítomným kandidáta.

Školitel dr. Martin Bažil představil doktoranda a seznámil komisi s uchazečem, průběhem jeho studia a jeho diz. prací, která je již dokonce vydaná tiskem. Zdůraznil jeho více než příkladné studium včetně bohaté publikační činnosti.

Kandidát seznámil přítomné se svou disertační prací. Sdělil zejména: Magisterskou diplomovou práci věnoval Tertullianovi. Počátky křesťanské literatury jsou zaměřené na mučedníky, od Tertulliana byl tak jen krok k rané hagiografii. *Passio Perpetuae* má potenciál zaujmout čtenáře i mimo oblast klasické filologie. V České republice raně křesťanské literatuře není věnován velký prostor, hagiografii zvláště, proto se kandidát tímto textem začal zabývat. V roce 2002 vydal první částečný překlad, v letech 2009 a 2011 s kolegy připravil projekt, který měl představit raně křesťanskou hagiografii jako takovou. V rámci něj vyšel kompletní komentovaný překlad textu. Kandidát se dále začal zabývat recepcí textu, nejprve se věnoval vztahu mezi původním textem a *Acta Perpetuae*. Dále pracoval s kázáními Aurelia Augustina a posléze s pseudoaugustinovskými kázáními.

Acta Perpetuae nikdy nebyla brána příliš v potaz, protože jde o zkrácený text a máme k dispozici text původní, tedy obecně hodnocený jako cennější. Podle kandidáta ale ukazuje, jak se s texty tohoto druhu zacházelo. Texty je třeba brát v kontextu, ve vztahu k jiným textům, intertextuálně. Budeme-li text hodnotit samostatně, zůstane nám částečně zahalený, konfrontací s pretextem se teprve odhaluje plný smysl. V duchu poznatků kostnické školy text získává plný smysl až při čtení. První část práce se tedy zabývá *Passio Perpetuae* jako pretextem z hlediska striktně

filologického (datace, filiace, vzájemné vztahy, autentičnost textu, teologické pozadí). Následně se kandidát věnoval reinterpetacím textu s cílem definovat místo a účel textu *Acta Perpetuae*, který je přepracovanou a zkrácenou verzí. Dospěl k tomu, že jde o jakýsi finální produkt reinterpetací během tří čtyř století, kdy se přístup měnil. Text byl nejprve nekriticky napodobován, postupně začal zaznívat kritičtější tón vůči takovému zpracování mučednické smrti, až po Augustinovo zpracování, které je možno považovat za integraci všech těchto snah o přizpůsobení novým požadavkům. Vliv textu zůstává v raně křesťanské hagiografii stále patrný.

Poté oponenti dr. Jiří Šubrt a prof. Petr Pokorný přednesli závěry svých posudků. Prof. Pokorný uvedl, že si práci přečetl se zájmem a pokládá ji za velice záslužnou. Dr. Šubrt konstatoval, že i on práci považuje za přínosnou. Oba oponenti jednoznačně doporučili udělení titulu.

Kandidát Petr Kitzler odpovídá na posudky oponentů: Prof. Pokorný v posudku správně upozornil na to, že kandidát ponechal stranou otázku vzniku mučednických textů ve vztahu ke *Knihám Makkabejských*. Tomuto tématu aplikovanému na *Passio Perpetuae* se věnují práce holandského badatele van Hentena. Dr. Šubrt vznesl otázku o recepci *Passio Perpetuae* u řeckých autorů. Kandidát vysvětlil, že této oblasti je věnován malý prostor z toho důvodu, že recepce u řeckých autorů je nepatrná. Uvedl jediné dvě konkrétní zmínky z řecké literatury, které se mu podařilo dohledat, přičemž ani v sekundární literatuře nejsou vždy uvedeny obě.

Oponenti se vyjadřují k vystoupení kandidáta:

Dr. Šubrt konstatoval, že absence ohlasu v řecké literatuře také o něčem svědčí. Kandidát vysvětlil, že ze své práce nakonec vypustil řecký překlad textu, protože vykazuje skutečně známky překladu, nikoli snahy přizpůsobit text autorovým potřebám. On se ale snažil pracovat s vývojem recepce.

Diskuse:

Doc. Kuřáková se zeptala, zda tedy kandidát považuje řecký překlad za výrazně pozdější, zatímco uvedl, že bývá považován i za současný. Kandidát přitakal s tím, že text vykazuje rysy, které tomu nasvědčují. Doc. Kuřáková uvedla, že překlady takto proslulých textů často reagují

na poptávku širší veřejnosti, tudíž na ně nemusejí být kladeny takové kvalitativní nároky. Kandidát připomněl dobové kritérium kvality překladu spočívající v tom, že je text srozumitelný bez originálního textu. Paní doc. Kuťáková dodala, že si práci přečetla s chutí a že považuje kandidátův intertextuální přístup za užitečný v kontrastu práce s textem zůstávající v čistě intratextové rovině.

Dr. Bažil vyslovil výhradu proti názvu práce, i když chápe důvody, které vedly k jeho volbě. Dále se zeptal na názor na novou práci věnovanou danému tématu, která vyšla v době dokončení dizertace. Kandidát uvedl, že v roce 2012 vyšly v Oxford University Press dvě práce, které se věnovaly *Passio Perpetuae*. První práce je kolektivní sborník z konference v roce 2007 (vyd. Formisano a kol.), které se kandidát účastnil jako divák a tudíž věděl, že se příspěvky nevěnovaly recepci. Druhá práce je rozsáhlou monografií Heffernanovou, která byla prezentována jako ultimativní dílo, nicméně kandidát byl s autorem v kontaktu a dozvěděl se tak, že ani tato nebude pracovat s recepcí. Od odevzdání práce se s publikací seznámil a konstatuje zklamání způsobené jednak tím, že neuvádí základní sekundární literaturu, jednak pravopisnými změnami edice. Co se týče názvu práce, vysvětlil kandidát, že uvedením názvu širšímu publiku neznámého textu v názvu publikace by se snížil zájem o knihu. Z toho důvodu zvolil širěji pojatý název, který ale považuje za opodstatněný, protože jeho přístup lze zobecnit a aplikovat i na jiné hagiografické texty. Dr. Bažil doplnil, že *Passio Perpetuae* je text výjimečný. Zeptal se kandidáta, zda hodlá pokračovat v práci s jiným hagiografickým textem. Kandidát uvedl, že ho už prof. Stehlíková upozornila na *Acta Pauli et Theclae*. Zatím to téma nemá zpracované, ale podnět ho zaujal.

Dr. Šubrt navázal na téma maskulinizace hrdinky uvedené v souvislosti s Theklou i Perpetuou. Připomněl v práci zmíněnou zpětnou feminizaci a zeptal se, zda nejde jen o metaforu nutnou pro vyrovnání sil v boji s ďáblem. Kandidát přitakal, že to je obecně přijímaný přístup a že redaktor s tímto napětím pracoval vědomě.

Doc. Kuťáková se zeptala na psychoanalytické výklady snových pasáží. Kandidát odpověděl, že i ve vztahu k tomuto textu existuje celá řada takových výkladů. Doc. Kuťáková uvedla, že se nabízí interpretace tohoto snu jako nesplněného přání.

Doc. Kuťáková uzavřela obhajobu s tím, že byla diskuse plodná.

Vyhlášení výsledku tajného hlasování: Komise navrhla udělit titul doktor (Ph.D.).

Zapsala: Mgr. Eva Pauerová

Podpis předsedy komise: